

تأثیر سطح سفره های آب زیرزمینی بر رانش زمین

محمد بابایی پیلهور

کارشناس رشته دبیری جغرافیا، دانشگاه فرهنگیان، پردیس دکتر شریعتی ساری، ساری، ایران،

چکیده

برداشت بیش از حد منابع آب زیرزمینی سبب مخاطرات زیست محیطی زیادی می شود که در بین آنها فرونشست زمین از اهمیت زیادی برخوردار می باشد. هدف از مقاله حاضر بررسی فرونشست، رانش زمین و ایجاد شکاف زمین به عنوان یکی از مخاطرات زیست محیطی ناشی از افت سطح سفره های آب زیرزمینی می باشد. بدین منظور تغییرات سطح آب زیرزمینی و وضعیت سطحی و عمقی رسوبات موجود در دشت کردی شیرازی مورد بررسی قرار گرفته است. داده های سطح آب زیرزمینی اندازه گیری شده در پیژومترها در طی ۱۶ سال گذشته (۱۳۷۸-۱۳۹۴) نشان میدهد سطح ایستابی حدود ۳۵/۵ متر افت نموده و متوسط نرخ افت سطح آب زیرزمینی حدود ۲/۲ متر در سال می باشد. برداشت بیش از حد از آبخوان آبرفتی دشت کردی شیرازی ضمن افت سطح آب زیرزمینی سبب ایجاد بار فشاری قابل ملاحظه به رسوبات تشکیل دهنده آبخوان و بنابراین فشردگی و نشست آنها شده است. در نتیجه یک شکاف بزرگ به طول ۵۶۷/۶ متر در سال ۱۳۹۴ در بخش شمال غربی دشت ظاهر شده است. مطابق نتایج این تحقیق دو عامل افت سطح آب زیرزمینی و تغییرات ضخامت لایه ریزدانه رسی موجب نشست نامتقارن، ایجاد منطقه کششی و در نتیجه رخداد شکاف در دشت کردی شیرازی شده است. بر مبنای این عوامل نقشه خطرپذیری ایجاد شکاف ناشی از فرونشست زمین در دشت کردی شیرازی تهیه شده و پهنه های با خطر نسبی زیاد، متوسط و کم مشخص شده است.

واژگان کلیدی: مخاطرات زیست محیطی، افت سطح آب زیرزمینی، نشست زمین، کردی شیرازی.